

גדול מחבירו), וע"כ הנשיאים לא יוחל נדרם וככל היוצא מפיו יעשה.

ולמדנו מדברים אלו כמה חשוב לאדם לשמור את פיו ולשונו ולקיים מה שהוא מוציא מפיו "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה". ומלבד פשט הדברים יש לרמוז שאם האדם ישמור לשונו מלדבר שום דבור אסור ויהיה נשמר מלדבר דברים בטלים ויקדש את פיו אז כל מה שיבקש מ-ה' ישמע תפלתו. וזה שכתוב "לא יחל דברו" - לא יעשה דברו חולין, שלא ידבר דברים בטלים ומכל שכן דברים אסורים. אז ככל היוצא מפיו יעשה ה' וישמע תפלתו. ולא עוד אלא אפילו בלי תפלה כל אשר יאמר יתקיים כמו רבי חנינא בן דוסא שראה אבן אחת וביקש להעלותה לירושלים וסתתה וכיירה ולא היה יכול להעלותה שהיו שואלים ממנו ממון רב עד שזדווגו לו חמישה מלאכים בחושבו שהם בני אדם ואמרו לו תן לנו חמישה סלעים ובלבד שתתן אצבעך עמנו נתן אצבעו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים וביקש ליתן להם את הסלעים ולא מצאום נכנס ללשכת הגזית ואמרו לו מלאכי השרת היו (שיר השירים רבה א', ד'). וכן רבי חנינא בן דוסא שהיה מזונו מן הרובין והיו מסעדין לבו, ופעם אחת לקחה בתו כלי חומץ ויצקה לנר במקום שמן, ואמר רבי חנינא מי שאמר לשמן וידלוק יאמר לחומץ וידלוק, כן מי שאמר ללחם ויסעוד יאמר לירק ויסעוד.

ועוד יש לומר "לא יחל דברו" לא יעשה דברו חולין (ואם יעשה כן) "ככל היוצא מפיו יעשה", כי כל אשר ידבר האדם הוא פועל בעליונים אם לטוב אם למוטב, שאם ידבר דברי תורה ודברי קדושה מעורר ברוחניות ובקדושה למעלה ואם ח"ו מדבר לשון הרע ודברים האסורים הוא פועל בסט"א. וזה שכתוב "ככל היוצא מפיו יעשה" למעלה אם טוב או לאו.

ואפילו אם יקלל את עצמו יכול לעשות נזק גדול לעצמו כי הזוה"ק כותב שישנם מלאכים הממתינים למוצא פיו של האדם וברגע שהוא מקלל את עצמו הם לוחים את הקללה ולא שוקטים עד שהיא מתקיימת. ועל כן כמה אדם צריך להזהר שלא יוציא מילים לא טובות על עצמו בעת רוגז, וכבר ראיתי מקרים רבים שדברים כאלו אכן קרו ולא כאן המקום להרחיב. וכותב הזוה"ק שכך קרה עם יעקב אבינו ע"ה שאמר (בראשית לא) "עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה", והתקיים ומתה רחל.

וצריך להבין איך ידבר האדם בעוה"ז השפל למטה ודיבורו עושה רושם למעלה??? מובא בספרים שיין שהוא במרתף ומונח בחבית סתומה ובאותו זמן דורכים הענבים אף שהוא רחוק מאד היין שבחבית מתנועע והוא פלא, ומזה נקח ראייה על הדבור שהוא

פרשת

מטות-מסעי

הקדמת

הרב משה ארמוני שליט"א

כותבת התוה"ק במדבר (ל, ג) "אִישׁ כִּי יֵדֵר נֶדֶר לְיָהוָה אוּ הִשְׁבַּע שְׁבַעַתָּה לְאִסֹּר אֶסֶר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יִחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הַיֵּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה".

אמרו רבותינו אפילו על האמת אינו יפה לאדם להשבע למה? שנו רבותינו: לא יהא אדם מישראל פרוץ בנדריים, ולא בשחוק, ולא להטעות את חברו בשבועה לומר שאינה שבועה. והיה מעשה בינאי המלך ממלכי בית חשמונאי שמלכו בארץ ישראל בימי הבית השני שהיו לו שני אלפים עירות וכולם נחרבו על עוון שבועת אמת שאינה לצורך, ויש בכך זלזול בכבוד ה' שהשבועה בו. כיצד היו עושים? אמר אדם מהם לחבירו: בשבועה אני הולך למקום פלוני. ואוכל כך וכך במקום פלוני. ואשתה כך וכך במקום פלוני ושאר דברים של מה בכך שהיו נשבעים בהם באזכרת ה'. והיו הולכים ומקיימים שבועתם ועל כך נענשו ונחרבו כולם.

מעתה מסכם המדרש הנשבע באמת כך שהוא נענש בסופו הנשבע לשקר על אחת וכמה.

ועל כן נאמר כאן "איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסור איסור על נפשו לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה". לא מצווה שידור וישבע אבל נדר ונשבע יזהר שלא יחלל את דברו אלא יעשה ככל היוצא מפיו. ולכן כתוב "וידבר משה אל ראשי המטות" דווקא, כי אין צורך ללמד לכל ישראל שניתן להפר נדרים כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדריים אבל לחכמי ישראל וראשי שבטיהם לימד משה רבינו את המשפט.

ועוד יש לומר¹ לֹא יִחַל דְּבָרוֹ כְּכֹל הַיֵּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה". שאמר אל י"ב ראשי המטות של בני ישראל אתם הנשיאים הגדולים שבכל ישראל איש מכם אשר ידור נדר לא יחל דברו דאין גדול ממנו שיתיר לו נדרו ולא אורחא שקטן ממנו ימציא לו פתח לנדרו כמו במעשה פנחס ויפתח (שכל אחד חשב שהוא

¹ עפ"י החתם סופר (במדבר פרק ל פסוק ב).

שאותה הקללה עלולה לחזור על ראשו ולפגוע בו ולא רק עליו אלא גם על זרעו אחריו, ואם בגדולי עולם כמו דוד חזרה קללתו ופגעה בזרעו מה יגידו אזובי הקיר. ובוא וראה מה כותבת הגמרא (סנהדרין מ"ח:): על כך וז"ל: אמר רב יהודה אמר רב כל קללות שקלל דוד את יואב נתקיימו בזרעו של דוד. אמר רבי יהודה אמר רב היינו דאמרי אינשי תהא לוטא ולא תהא לייטא תהא מן לוטא ולא תהא מלטט. (תהיה מקולל ואל תהיה מקלל תהיה מן המקוללים ואל תקלל) פירוש כי קללת חנם באה על עצמו, מפני שהוא מקלל אחד ואותו אחד לא ראוי להיות מקולל והרי זה קללת חנם ולכך הקללה חוזרת עליו. למה הדבר דומה לאחד שזורק אבן בכותל והכותל לא מקבל האבן וחוזר האבן על הזורק, וזמ"ש רב יהודה אמר רב היינו דאמרי אינשי תהא ליטא כו', מוטב לך שתהא מקולל ולא תהא מקלל, לפי שסוף קללת חנם לחזור למקלל.

אמותיהן של כהנים גדולים היו מספקים מים ומזון לרוצחים

ידוע² מש"כ במשנה (מכות פרק ב') שאמותיהן של כהנים גדולים היו מספקים מים ומזון לרוצחים הגולים כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו דכתיב **"וישב שם ער מות הכהן הגדול"**, ואיך יתכן שימותו בגלל תפילתן של רוצחים והרי זו קללת חנם ובעצם אמורה לחזור על המקלל והרי כתוב **"קללת זוזם לא תבא"** והתירוץ מפני שהיה להם לכהנים גדולים לבקש רחמים על בני דורם וכיון שלא ביקשו הרי אין זאת קללת חנם, וכך גם במעשה של רבי יהושע בן לוי (מכות י"א) שאכל אריה מישהו בריחוק שלוש פרסאות מביתו ולא נגלה אליו אליהו שלושה ימים משום שלא חש להתפלל שלא יארע תקלה באנשי דורו (הגהת חתנו **יש"א ברכה** יצ"ו: ראה עובדות דומות על ר' יהושע בן לוי בירושלמי תרומות פ"ח ה"ד, ובבלי ברכות ז. ושבת קמט: וסנהדרין קח: וע"ז ד:). ומזה נראה כי גדולי הדור מחוייבים להתפלל על תיקון בני דורם, כיון שהצדיק יסוד עולם ראוי שבתפלתו יתקיימו בני העולם, כיון שזכו להיותם נמצאים בזה העולם בזמנו, וזהו מעלה גדולה לצדיקים שכן נח, נקרא המבול על שמו כמו שכתוב **"כי מי נזו זאת לי"** מפני שלא התפלל עליהם. למה זה דומה? לאב שאוהב את מי שהוא רואה שאוהב את בניו אהבה נאמנת והרי לך החובה המוטלת על החסידים לבקש ולהשתדל על בני דורם.

פועל למעלה ולרמוז זה לא יחל דברו ככל היוצא ראשי תיבות גימטריא יין עם הכולל דמן היין נלמד. וזה גם כח של תפילה על אדם חולה, היום זה מדעי ממחקרים שעשו שכאשר מתפללים על אדם חולה יש לו יותר סיכוי סטטיסטי להתרפא מאשר מי שלא מתפללים עליו. גם אפשר להוכיח שמילים טובות ומוזיקה מרגיעה מעודדים צמיחה של צמחים וגם יש מחקרים שדיבור משפיע על הצורה של גבישים קופאים של מים. והיות והקב"ה ברא את העולם בדיבור ועלינו להתדמות לגבוה הדיבור שלנו משפיע בעליונים וזה כל סוד התפילה והאצלת ברכות של צדיקים שדיבור עושה רושם.

עוד יש לרמוז **לא יחל דברו ככל סופי תיבות אלול** שצריך לשוב באלול כמ"ש רז"ל וסופי תיבות היוצא מפיו יעשה הוא אוה בסוד (תהילים קלב, יג) **"כִּי בְּחֹר יְהוָה בְּצִיּוֹן אָוֶה לְמוֹשֶׁב לֹו"** דבשמירת הלשון יבא משיח ויהיה שמו וכסאו שלם שהוא אותיות או"ה כי הכל תלוי בלשון.

אמר החכם באדם (משלי פרק כו, ב) **"כצפור לנוד כדרור לעוף כן קללת זוזם לא תבא"** הכתיב לא והקרי לו ומפרש"י: כצפור לנוד - שהוא נד וכדרור שהוא חוזר לקנו. כן קללת חנם לא תבוא - למי שהוציאה בפיו. דרור הוא עוף הנקרא רונדל"ע בלעז ונקרא דרור שדרה בבית כבשדה.

ופירש האבן עזרא - כן מהרה קללת חנם לו לכסיל המקלל תבא והעד אל תען כסיל וכתוב לא באלי"ף הודיע כי למקלל תבא ולאשר יקולל לא תבא.

דהיינו אדם המקלל קללת חנם מסתכן שהקללה תבוא עליו במקום על האדם שהוא קילל ומאבד בזה טובה הרבה. ומה שהכפיל **"כצפור לנוד כדרור לעוף"** כי הצפור אינה חוזרת תיכף אלא היא נודדת בעולם ובסופו של דבר היא חוזרת בקיץ או בחורף אבל הדרור שהיא ציפור הדרה בבית וממהרת לחזור, כך הקללה יש והיא מתעכבת עד אשר פוגעת במקלל ויש והיא ממהרת לחול על ראשו.

הערת המגיה: ומאחר ואין לנו יודעים מהי קללת חנם, לא יקלל כלל, אלא יתפלל וינזק כמ"ש **"אם רעז שונאך האכילהו לחם"** ויתנהג צמידת הסקד והרחמנות ותצוא עליו צרכה צוה וצנא.

כל קללות שקלל דוד את יואב נתקיימו בזרעו של דוד

ישנה סכנה גדולה שכל מקלל צריך לקחת בחשבון

² עפ"י המב"ט (בית אלקים - שער התפילה - פרק שנים עשר)

אלו נענשה רחל (על שאיחר יעקב לשלם את נדרו ועל ידי הקללה שהוציא מפיו).

הערת המגיה: שצריח כרותה לשפתיים, וישמור מולא שפתיו וידבר טוב כמ"ש צמרדכי "ודורש טוב לכל עמו", שהלשון נקראת "חרצ פיפיות" – והדיבור הוא כחץ, ולכן נאמר "שומר פיו ולשונו שומר מלכות נפשו".

הלימוד שלמד יעקב ממיתת רחל הציל את עם ישראל

העובדה שרחל מתה אחרי דבריו של יעקב "עם אשר תמצא את אלהיך לא יזיה" למדה את יעקב לקח שבעטיו ניצול עם ישראל מכליה. אם היה יעקב מקלל את מי שכנראה הרג את בנו יוסף כאשר באו השבטים והראו לו את כתנת בנו מוכתמת בדם (בראשית לו, לג) "ויאמרו זאת מצאנו הכר נא הכתנת בנך היא אם לא. ויכירה ויאמר כתנת בני זיה רעה אכלתהו טרף טרף יוסף". נקל לשער כי רע ומר היה גורל השבטים אם היה יעקב מקלל את מי שהרג את בנו או עזר בהריגתו. אך יעקב למוד יסורין מן הפעם ההיא שפתח פיו לרעה נזהר מקללה. ואף כאשר נפרד מבניו לפני מותו כותב המדרש (ב"ר צ"ט ו) אפילו בשעה שקללם לא קלל אלא אפס. כמ"ש "ארור אפס כי עז ועברתם כי קשתה" ולמד זאת מאביו יצחק שבשעה שנכנס במרמה אצלו והיה ראוי להתקלל מה נאמר שם "גם ברוך יהיה". יצחק הבין שמשמים היא ולא קילל, ומי יודע מה היה גורל עם ישראל אם חס וחלילה היה מוציא יצחק דבר קללה מפיו.

מיתת רחל – גם זו לטובה

בזוהר הקדוש (ח"א קע"ד) מבאר³ שגם ענין מיתת רחל בגלל קללת יעקב בסופו של דבר נהפכה לטובה בסוד "עת שלט האדם באדם לרע לו"⁴, הנה אם נתבונן נראה כי מיתת רחל היתה אחר שנולדו כל ה-י"ב שבטים כאשר נולד אחרון השבטים בנימין, והסיבה לכך היות וכבר נבנתה מרכבת השבטים⁵ וכל הי"ב שבטים כבר היו בעולם הנה הגיע העת שתפשט ותתגלה השכינה הקדושה למטה בישראל, והנה לפני כל ירידת שפע כיון שהקליפה קודמת לפרי הנה מתעורר הדין בתחילה ועל דרך

³ עפ"י לשם שבו ואחלמה (הקדמות ושערים - שער ז פרק ה).

⁴ עיין בענין זה בספרי "כגבר יאזור חלציו" (עמ"ס - ס"א) שליטת החיצונים בנשמות קדושות.

⁵ עיין "פרי עץ ארמוני" (ח"א פרשת ויחי) סוד מרכבת השבטים.

בגלל קללתו של יעקב מתה רחל ונתקצרו ימיו ל"ג שנים

כמה צריך אדם להזהר מקללה שאפילו קרה שמישהו חושד בך שעשית מעשה כלשהו ואדם בתמימות מקלל את עושה המעשה כדי להוכיח לבר שיחו את צדקתו, שיקח בחשבון שהקללה עלולה לעשות נזק למישהו הקרוב אליו ולפעמים אף לעצמו דבר מעין זה ראינו בתורה"ק מדיבורו של יעקב אבינו, שאף שאהב את רחל והיתה יקרה לו מאד מתה בגלל דיבורו והתקצרו ימיו, כמ"ש התורה"ק (בראשית פרק לא לא) "ויעז יעקב ויאמר ללבן כי יראתי כי אמרתי בן תנזל את בנותיך מעמי: עם אשר תמצא את אלהיך לא יזיה נדר אונתו הכר לך מה עמדי וקח לך ולא ידע יעקב כי רחל ננבתם".

יעקב לא תיאר לעצמו שרחל גנבתם אולם בגלל קללה זו נתאלמן מהאשה האהובה עליו רחל עקרת הבית.

ומפרש בעל הטורים (בראשית פרק מז פסוק כח) וז"ל: "קללת זנים לא (לו) תבא" על שקלל את רחל ואמר "עם אשר תמצא את אלהיך לא יזיה" חסרו לו מנין יחיייה שנים, שהוא ל"ג, משנותיו. (שהרי חי 147 שנים שהם 33 שנה פחות מיצחק אביו שחי 180 שנה).

ומאותה קללה מתה רחל. כי קללת חכם אפילו לחינם היא באה שחכם מדקדקים איתו ביותר וצריך לשמור פיו ולשונו יותר מאדם רגיל ואף אם קילל לחינם עלולה הקללה לחול.

כותב הזוה"ק (ח"א קעה) וזת"ד: מאין לנו שבשביל יעקב מתה רחל? שכתוב (בראשית מח ז) "מתה עלי רחלי", עלי ודאי (שבשבילי היה הדבר), על שאחרתי את נדרי. רבי יוסי אמר, כתיב (משלי כז ב) "קללת חנם לא תבא", ופירשנו לו בוי"ו, ופירושו שאם הוא קללת צדיק אפילו שלא נתכוין כלל לקלל, כיון שיצא מפיו לוקח אותה היצר הרע ומקטרג עמה בשעת סכנה, יעקב אמר (בראשית לא לב) "עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה", ואף על פי שהוא לא ידע שרחל גנבתם ולא כיון עליה עכ"ז לקח לאותה מילה (של לא יהיה) אותו השטן שנמצא תמיד אצל בני אדם וקטרג בה בשעת הסכנה (ונתפסה רחל בקללתו של יעקב) ועל זה למדנו (ברכות י"ט) לעולם לא יפתח בר נש פיו לשטן, לפי שהוא לוקח לאותה הקללה ומקטרג בה למעלה ולמטה, וכל שכן דיבור של קללה שיצא מפי חכם או צדיק ועל שני דברים

למטה ולכן כאן כשרצתה השכינה להתקן ולקחת את הבית ולשרות על הי"ב שבטים נעשה דין ברחל (שהשפיעה המלכות עליה את דיניה לכן מתה) ואחר כך נתקנה המלכות להתיישב בתחתונים ולשרות על הי"ב שבטים. עכת"ד.

ואם כן לאור דברי הזוה"ק לא רק שלא היתה מיתת רחל לשוא רק בגלל קללתו של יעקב והשהיית נדרו אלא שמיתתה היתה תיקון גדול ליחוד השכינה בבניה בהתלבשותה בי"ב שבטים, ונוסף לכך מיתתה היתה גם תועלת בעבורה כי הרי היא נתעלתה עי"ז באור הבינה והתאחדה ביחוד השכינה בבניה.

ה' יזכנו לשמור פינו ולשונונו ולעמוד בדיבורנו.

"ישא מדברותיך"

ערך וכתב:

הרב ישראל שלום אליהו ברדא שליט"א

פרשת מטות

ראשי המטות הם בחינת מטה משה המנהיגים את ישראל ברחמים גדולים, כי מרחמם ינהגם (ישעיה מט, ט), ומטה בגימטריא דן, שהוא מצד אחד דן למצרים בעשר מכות, ומצד שני ממתיק לישראל, וזה סוד מטה שנהפך לנחש, בבחינת יהי דן (דן בגימטריא מטה) נחש עלי דרך, כי נחש בגימטריא משיח, וזה סוד טהרת הנחש⁶, כי נחש מרומז בסופי תיבות הקליפות: רוח ענן אש (תיקו"ז תיקון ע). וגם נחש הנחושת ריפא את הנשוכים מן הנחשים, בבחינת אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא, ובחינת ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל.

והדוגמא לזה בחכמת הטבע, כי ממציא החיסון הוא לקיחת הנגיף במינון נמוך המחסן את האדם מאותו נגיף בעתיד, וגם רפואת נשוח כלבת היא לאכול את הכבד של אותו כלב, וזה מותר ע"פ ההלכה מחמת פיקוח נפש. וגם רפואת נשוח נחש היא לקחת מן הארס שלו עד שמתחסן ומתרפא. כי אין הדינים נמתקים אלא בשורשם, ולכן דווקא משברי הכלים בעולם התווה ומיתת המלכים ונפילת רפ"ח ניצוצות בעולם הנקודים, נוצר התיקון בעולם הברודים. וגם המן הרשע עשה לנו את חג פורים עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, כי בשעת גילוי אחדותו יתברך הפשוטה, מתבטלים כל המחיצות והגבולות והצמצומים, ואין כבר הבדל בין טוב לרע, והכל

שכתוב (ירמיה ל') "ועת צרה היא ליעקב וממנה ישע" דהיינו קודמת הצרה לישועה וכן (מיכה ז') "כי נפלת קמתי כי אשב בזושיך ה' אור לי" ופירשו במדרש (ילקוט תהלים ה' סוף רמז תרכ"ח) אלולא שנפלת לא קמתי אלולא שישבתי בחושך לא היה אור לי דהיינו המניעה והקושי הם הדלק המניע בפרטות להתעלות ולהשתנות לטובה ובכללות עם ישראל לגאולה ולישועה, ולכן לפני שמתפשטת השכינה למטה ב- י"ב שבטים ומתחלת מלכות הקדושה לשרות בארץ סוף כל סוף (עיין פרי עץ ארמוני ח"א פרשת ויחי סוד מרכבת השבטים ותרו"ץ) נעשה התעוררות הדין ומתה רחל וזת"ד הזוה"ק: אמר לו רבי יוסי לרבי אלעזר דבר זה למדנו כי כשמתה רחל (ונולד בנימין) לקח את הבית מי שהיא צריכה להתקן כראוי בי"ב שבטים כמו שצריך (בסוד י"ב הבקר שהים עליהם) (עיין "פרי עץ ארמוני" ח"א עמ' ש"ע - ש"ע) והיינו שהשכינה נכנסה במקומה של רחל, ויעקב נתעלה להיות בעלה דמטרוניא, דבר זה אומר רבי יוסי לרבי אלעזר יודע אני שהוא מוסכם, אבל שאלתי היא למה מתה רחל מיד כשנולד בנימין שהרי עדיין היה קטן ולא היה ראוי שתשרה עליו השכינה עד שיגדל ויהיה לו איזה חשיבות, אם כן עד שיגדל בנימין יכלה אמו רחל להשאר בחיים ולגדלו) אמר לו (רבי אלעזר לרבי יוסי, הטעם שמתה רחל מיד כשנולד בנימין) כדי שתהיה השכינה מתעטרת כראוי (רוצה לומר כי בעוד שרחל חייתה והיא היתה עקרת הבית לא היתה השכינה יכולה להתעטר כראוי אלא בהתלבשותה ברחל התחתונה ואין זה שלימות, אבל כשמתה רחל וחזרה נשמתה אל שורשה במלכות, אז על ידה חזרה להיות השכינה עקרת הבית ונתקיים מה שכתוב "מושיבי עקרת הבית") וגם להיות אם הבנים שמחה (שהיא הבינה שהיא שמחה על ידי התלבשותה בשכינה, ובהתלבשות הבינה בשכינה) התחיל הענין שהשכינה תטול ביתה ולהתקן (היינו להיות לה דירה בתחתונים ולהנהיג את העולם ביתר השגחה, ואין התלבשות זו תלויה בגדילת בנימין אלא מיד שנולד נשתלמה הקומה, וכיון ששלמות הקומה היתה תלויה בבנימין) ולכן בנימין במערב תמיד ולא בצד אחר (דהיינו בהליכה במדבר הוא בדגל המערבי) ומיד בלידת בנימין התחילה השכינה להתקן בי"ב שבטים כי הוא השלים את המנין ובשבט בנימין החלה מלכות שמים להתגלות (כי שאול המלך הראשון הוא היה משבט בנימין, והוא היה שאול למלוכה לפני שהופיע שמשו של דוד שהוא סוד המלכות הנצחית) וסוד זה הוא כי בכל התחלה (שהמלכות מתחילה להתגלות בעולם) בא הדבר בקושי ועל כן הוא כך משום שיש בה דין של מות (רוצה לומר לפי שבנין המלכות הוא על ידי דין וגבורה שהוא שורש המות לכן בעת תיקונה צריכה להוציא ולפלוט ממנה את הדינים והיא משפעת אותם על איזה צדיק שמת בשביל זה וע"י מיתתו של אותו צדיק היא נמתקת) ומשם ואילך מתישבת

⁶ גפ"ת עירובין יג: וסנהדרין יז. שחכמים דנו לטהר את הנחש לענין טומאת נבילה, ובא רבינא ואמר אני אדון ואתרנו.

וזה סוד מלחמת ה' במדין בבחינת דין, נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים כי צוררים הם לכם על דבר פעור, שהוא רצון צורר של יצר הרע לדרוס ולדרוש, בבחינת לעלוקה שתי בנות לוט עמון ומואב שאומרות ה' הב, כמו כלב שנובח ה' הב, ופני הדור כפני הכלב, ולכן הוקיעו את החוטאים בבנות מואב מול פני השמש שהיא משפיעה תוספת אורה ללבנה, והוא כחתן יוצא מחופתו ישיש כגיבור לרוץ אורח להשפיע כמו גבר לאשתו, ולכן גם הנעלבים ואינם עולבים, עושים מאהבה ושמחים בייסורים, עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו.

וזה סוד היתר נדרים פורחים באויר, כי אשה שאסרה איסר על נפשה, באים אביה או בעלה ומתירים לה את נדרה, וכן איש שנודר, באים ראשי המטות אלו תלמידי חכמים, ועושים לו התרת נדרים, בסוד הפה שאסר הוא הפה שהתיר, כי אין ייאוש בעולם כלל, ואם אפשר לקלקל תאמין שאפשר לתקן, וכל זמן שאוחזים בראשי המטות אלו הצדיקים האמיתיים עדיין לא אפסה תקוה ויש תקנה על כל האיסורים, כי הם בבחינת מתיר אסורים, ונהר המטהר מכל הכתמים.

וזאת היתה טעות יפתח הגלעדי שלא התיר נדרו על הקרבת בתו אצל פינחס ראש בני ישראל, ולא רצה להתקרב אל צדיק האמת, וגם פינחס צדיק האמת לא רצה להתקרב אליו⁷ ונענש, אך הבין את הקלקול, ותיקן בסוד הגלגול שאותו פינחס הוא אליהו החזיר בתשובה את כל עם ישראל בהר הכרמל עד שאמרו ה' הוא האלוקים, וכן לעתיד לבוא יבשר על הגאולה ויתיר את שבועת הקב"ה על הגלות, מידה כנגד מידה. וזה סוד ההפכים של אחדות הפרצוף השלם, כי יש שני צדדים למטבע, כי מן הגלות תהיה גאולה, ומן העולם הזה יהיה עולם הבא. וזה סוד פינחס שמצד אחד הרג את זמרי בן סלוא ראש שבט בישראל ראש המטה נשיא בית אב לשמעוני, והרג את בלעם הרשע במלחמת מדין, והיה כהן משיח מלחמה, אך מצד שני הציל את כל עם ישראל ממות בטוח, כי השיב את חמתו יתברך, חמת מלך מלאכי מות, ולא יעיר כל חמתו, וחמת המלך שככה, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום בסוד השלמות, שהיא נבנית מחסד וגבורה כאחד בסוד הזדעת המכריע ביניהם, בבחינת כי שפתי כהן ישמו זעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא, פינחס הוא אליהו. וזה אותיות שלום, נוטריקון: ודע מה שתשיב לאפיקורוס, כי על

נכלל בטובו יתברך, בבחינת לא יגורך רע, בבחינת עולם האצילות שכולו טוב, בבחינת עץ החיים. וזה התיקון בעומק לחטא עץ הדעת טוב ורע, כי לעתיד לבוא הכל יהיה טוב, ונגלה כי גם הרע הכין לנו את הטוב, והחושך הכיר לנו את האור. כי בזכות המרגלים ומחלוקת קרח ועדתו ובלק זכינו לפרשיות שלימות בתורה, ובזכות בלעם הרשע זכינו לברכות, ומלאך רע בעל כורחו עונה אמן.

וזה בחינת דין המתמתק ברחמים, וכל ש"ך דינים שהם בגימטריא חמש פעמים דין, היוצאים מחמש גבורות של אותיות סופיות מנצפ"ך על ידי פ"ר דינים שנתעוררו מספירת הבינה, כי היא בחינת אימא עליונה שמציירת הוולד (ו"ק דז"א) במעיה מטיפת זרע גולמית של אבא, וכל פירוט הוא ציור בפועל, ותנועת התגלות, היפך מחשבת שורש אין סוף בכוח בלבד, וזה בחינת המודע שהוא גלגל השכל הפועל, והתת מודע שהוא הלב שמרגיש את כוח הרשמים שחוה בעבר, ועל ידי חיבור התוהו ובוהו בזיווג וחיבור נכון של מוח ולב שהוא מודע עם תת מודע, ויהי אור, ולכל בני ישראל היה אור במושבותם, בבחינת ישראל עלה במחשבה, כי ישראל אע"פ שחטא בבנות מואב בשיטים בבחינת רוח שטות, עדיין ישראל הוא, כי שורש ישראל הוא במחשבת המוחין של שלש ספירות ראשונות: כתר, חכמה, בינה, שלא היה בהם שבירת הכלים בעולם הנקודים, ואין בהם תפיסת חטא בשורש, בבחינת לא יגורך רע, ובחינת לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל.

אבל שבעת מלכי מלכי אדום הגויים בכלי מידות הגוף הנגוף, כנגד שבע ספירות תחתונות: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות, שהיו עומדים כל אחד בפני עצמו בשיטת הפרד ומשול, אני אמלוך ואפסי עוד, בבחינת רשות הרבים, והרשעים כים נגרש השקט לא יוכלו, ובטן רשעים תחסר, והם בבחינת נקבה בלי זכר, כי יש להם רצון לקבל כמו נקבה בלי לתת כזכר, בלי אחדות, ובלי חיבור זכר ונקבה הנמשל לבחינת משפיע ומושפע, הרצון לקבל על מנת לתת שיש אצל עם ישראל חי וקיים גם לאחר המגפה על דבר פעור, ושם נקבר משה רבנו מול בית פעור, כי כל פעם שרוצה לקטרג על עם ישראל כמו בלעם הרשע, כשרואה את משה רבנו הוא מיד שוקע במקומו. ולכן אמר הקב"ה למשה רבנו: נקום נקמת ה' במדין - אחר תאסף אל עמך, כי זה תלוי בזה בתיקון חטא בעל פעור על ידי משה רבנו משיח ה' בטומאת חוץ לארץ, וזה גם תיקון נישואיו עם ציפורה בת יתרו במדין שגרמה לחטאו של זמרי בכזבי כמו שאמר: "בת יתרו מי התיר לך?!!" ולכן מידה כנגד מידה נאסף משה רבנו מן העולם אחר נקמת מדין כי משם לוקחה בת יתרו.

⁷ ומכאן מוסר השכל לכל הצדיקים לקרב רחוקים ולהתקרב אל פשוטי העם, בבחינת אוהב את הבריות ומקרבת לתורה, ובשעת המכנסים פזר לזכות את הרבים (ירושלמי סוף ברכות פ"ט ה"ה), ועונש פילגש בגבעה מבואר בתנא דבי אליהו רבה (פרק י"א) על התרשלות גדולי הדור בתקופת השופטים, ובראשם פינחס, שהיו יושבים תחת גפנם ותאנתם, ואומרים שלום עלייך נפשי, ואז איש הישר בעיניו יעשה, ולא סיבבו בכפרים ועיירות בכל גבולי ישראל כדרך שעשה אלקנה אבי שמואל ובנו שמואל אחריו.

יוסף), בסוד ביטול בחינת ונחנו מה, ואין איתנו יודע
עד מה.

נתחדש לי בס"ד על מכשיר הליכון: בעומדי על
מכונת הרתת ראיתי בצג המספרים הדיגיטלי צורה
מרובעת, וכל המספרים כלולים בצורת המרובע, כי
המספר רומז על ספירת הבינה שהיא אימא עליונה
הציירת את כל הצורות ברחמה, והיא נרמזת באות
ס' סופית היוצא מן הכתוב (ישעיה ט, ו): לסרבה
המשרה. וכל האותיות כלולים בצורת מגן דוד שהוא
בעל שש קצוות כפול י"ב גבולי אלכסון, כמו שהביא
הרב זמיר כהן בספריו. ואם כן המספר כלול בבחינת
אימא, והאותיות כלולות בבחינת ו"ק דז"א, וזה
שאמר בספר יצירה (פ"א מ"א) בל"ב נתיבות פליאות
חכמה, וברא את עולמו בשלשה ספרים בספר
(אותיות), וספר (מספר), וספור (מילוי האותיות).

בחינת לאה: הם הדיבורים העומדים על הפה בסוד
הכנה לדיבור, לפני שיצאו לאויר העולם בצורת
דיבור.

בחינת רחל: הם הדיבורים שיצאו לאויר העולם
בצורת דיבור שלם, והיא עקרת הבית, בחינת מלכות
פה (פתיחת אליהו ז"ל בסוף הקדמת התיקונים).

בחינת אורות המקיפים (בחינת חיה יחידה): הם
אותם השגות שאיפות ורצונות זכרונות געגועים
וכיסופים למשהו שאנחנו מרגישים סביבנו ומוקפים
ומוארים בו, אבל אין לו עדיין ביטוי פנימי עד
הכנסת המקיף בפנימי.

הגדרת אור פנימי: המודע בהכרתנו ונחקק בשכלנו
בפועל ההווה.

הגדרת אור מקיף: התת מודע המורגש כוחו בליבנו
בחריטת רשמים עמוקים מן העבר, המשפיעים על
התנהגותנו בהווה.

השגת החכמה: רק אם היא מתלבשת בכלי החסד
בהשתלשלות קו ימין של חח"ן: חכמה, חסד, נצח.
וזו בחינת פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה
(תהלים לא, כו), כי החכמה צריכה רצון להשפיע,
אחרת היא תשאר בתוך עצמה, ואח"כ זקוקה לרצון
לשכנע המגולם בנצח, בחינת רבנו נחמן מאומן
שאמר: "ניצחתי ואנצח, גמרתי ואגמור".

**וכדי להבין את סוד הצמצום שהוא שורש הדינים,
ואין הדינים נמתקים אלא בשורשם שהוא
הצמצום, וזה בחינת ראשי המטות, והיתר נדרים,
ומלחמות ה' ונקמת בני ישראל, שהם דינים
הנהפכים בצמצומים לרחמים גדולים, בסוד הדעת
המתהפך של ראשי המטות להתיר איסור נדרים,
ויהפוך את הקללה לברכה, וזה בחינת אלה מסעי**

ידי השלום יודע להשיב על אפיקורסות שבלבו
(ליקו"מ ח"א סי' ס"ב אות ב).

פרשת מסעי

ידוע בכתבי האריז"ל כי צמצום אור אין סוף הוא
שורש הדינים, ואז צריך לגלות כוח הפועל בנפעל, על
ידי מסעי בני ישראל בכל העולם בגלותם מ"ב
מסעות, כדי לגלות שם מ"ב שבו נבראו שמים וארץ
(כי מן אות ב' של ב'ראשית עד אות ב' של תוהו ובוהו יש שם
מ"ב בחילופי אותיות, כמובא בספר כתם פז על הזוהר
למהר"ש לביא טבלא מבוארת), אלה מסעי - אלה
תולדות השמים והארץ, על ידי התורה שבכתב
המתחילה ב'ראשית, ותורה שבעל פה המתחילה
מ'אימתי, שנאמר עליהן: ודברת ב"ם בשבתך
בביתך (בית המקדש), ובלכתך בדרך (מסעי בני ישראל
בגלותם). כי אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים
וארץ לא שמת.

ואז יעשו ישראל כלי גולה להכיל את אורות
הגאולה, על ידי בירור ניצוצות הקדושה ורזי תורה
שנפלו בין האומות ונמסרו לחיצונים, ולכן קוראים
את פרשת מ"ב מסעות בערב פסח זכר ליציאת
מצרים בסוד מציאת יצרים, הקב"ה יהפוך את ימי
בין המצרים לבין המרצים בין אדם לחברו באהבת
חינם.

**נתחדש לי בס"ד בתיקון חצות של יום בנין
המצרים יהפכהו השי"ת לבין המרצים בין אדם
לחברו, ויהפוך את קללת שנאת חינם לברכת אהבת
חינם:** נה"י דז"א הם רגלי הקב"ה שהם כללות
בניין השכינה הנקבה בט" ספירות שלה, כי רגלי ז"א
מתחלקים לשלשה פרקים, פרקים עליונים כנגד
כתב"ד דנוקבא, פרקים אמצעיים כנגד חג"ת
דנוקבא, ופרקים תחתונים כנגד נה"י דנוקבא. ועל
זה אמר הקב"ה (ירמיה לא, יד): נה"י בכי תמרורים
רחל מבכה על בניה וגו', כי כל קומת השכינה
בבחינת רגלי נה"י דז"א בבחינת בכי תמרורים, כי
בכי בגימטריא ל"ב נתיבות פליאות חכמה
הממתיקים את כל הדינים המרים, ושערי דמעה לא
ננעלו, בחינת ועיני לאה רכות, ורחל היתה יפת תואר
ויפת מראה בתולה יפה שאין לה עיניים, בבחינת
כלה שענינה יפות אין כל גופה צריך בדיקה, כי
ראיתי דמעת העשוקים בסוד דעת משה, כי דמעה
אותיות עד מ"ה (שם הוי"ה במילוי אלפין, הרומז להקב"ה
בסוד ז"א שיגאל את השכינה, על ידי זיווג מ"ה ובי"ן למטה
מטבור א"ק המתייחדים במקום ע"ב וסי"ג למעלה מן הפרסה
בטבור א"ק, וזה סוד שאמרו חז"ל בסוף מסכת סוטה מט.
בעקבות המשיח בן שהוא ז"א בשם מ"ה, קם באביו שהוא
אבא בשם ע"ב, וגם בת שהיא מלכות השכינה בשם ב"ן, קמה
באימה שהיא אימא עליאה בשם סי"ג. וזה סוד חלום יוסף
והנה קמה אלומתי וגם ניצבה, והנה השמש והירח ואחד עשר
כוכבים משתחוים לי, והדברים עתיקים בסוד משיח בן

ורק אז נקרא אדם שלם, אשר עליו נאמר¹⁵: ויברא אלוקים את האדם בצלמו¹⁶. כי מטבע הטוב להיטיב לזולתו¹⁷, בדביקות לקונו וישיג רצונו בעבודתו וידיעתו¹⁸, כמו שנאמר במעשה בראשית¹⁹: וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד, טעמו וראו כי טוב ה'²⁰. כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי באלה חפצתי נאום ה'²¹, ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר²². כי נעשה אדם²³, נאמר בעבורך²⁴. כל פעל ה' למענהו²⁵, שהכל ברא לכבודו²⁶. וגם כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו²⁷, כי שמיו עולה רצוין²⁸, והצדיקים נקראים על שמו²⁹, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם³⁰, כי זה כל האדם³¹.

פתח ב

כל עסק חכמת האמת הוא רק ברצונו יתברך, ופעולותיו על ידי שמוותיו הקדושים וצירופי כוחות

אלא בגדר תשלום ממון (שבת ע. ב"ק כח. פג: פד.). וזה בדיוק כמו אימא שמרגיעה את האבא שלא יכה את ילדיו ברצועה, אלא בעונש תחליפי כגון שיחסוך ממנו מתנותיו.

¹⁵ בראשית (א, כז).

¹⁶ שער הגלגולים (הקדמה י"ח). וכמ"ש להלן (פרצוף ז"א פכ"ג), ות"ז (כו:), ובגר"א (כ"ו ע"ג).

¹⁷ ע"ח (שער העקודים פ"ח), וברמח"ל בדעת תבונות (אות יח).

¹⁸ ראה חגיגה (יד:). על ר' אלעזר בן ערך בלימוד מעשה מרכבה. וראה שם (יא:). לחכם ומבין מדעתו. וראה בלש"ן הקדושים (ז' ע"א) על מעלת דביקות לימוד התורה, שהשכל והמשכיל והמושכל הוא אחד (מיו"ח ח"א פסי"ח, ופרדס רמונים ש"ח פי"ג, וספר התניא מחב"ד בכ"מ), בסוד דעת המתפשט (בגר"א ס"י ב' ע"א).

¹⁹ בראשית (א, לא).

²⁰ תהלים (לד, ט).

²¹ ירמיה (ט, כג). וראה בהגר"א בסד"צ (ז' ע"ד) שמביא פסוק זה כמקור ללימוד תורת הקבלה.

²² ישעיה (מט, ג).

²³ בראשית (א, כז).

²⁴ מתוך פיוט בר יוחאי למהר"ש לביא.

²⁵ משלי (טז, ד).

²⁶ כתובות (ח).

²⁷ ישעיה (מג, ז).

²⁸ שער הפסוקים (פ' יתרו), ולפיכך נדבק מש"ה בהיכל רצוין חסר אחד, ותחסרהו מעט (זוהר ח"א מה. מפנקסו של הגי"מ מרדכי אפרים המכונה ר' פישל סופר על ויקרא פ' צו בד"ה והנה במדרש), בגימטריא ספ"ר, בסוד המשכת הדעת על ידי מזל עליון נוצ"ר (רמ"ז שמות עמ' 863-864-19 במדבר עמ' 523 דברים עמ' 781), נוצ"ר רצוין להיות צנו"ר בקו אין סוף אל תוך החלל הפנוי (שערי אורה השער החמישי הספירה השישית, ושערי צדק השער התשיעי).

²⁹ ב"ב (עה:). וראה זוהר (ח"ב לח). הוי"ה דא רשב"י,

ובגר"א (ת"ז מב:).

³⁰ דברים (ח, ג).

³¹ קהלת (יב, ג). וראה בזה הקדמת הרמב"ם לפירוש

המשניות, וברכות (ו:), שבת (ל:), וירושלמי (ברכות כ:).

בני ישראל בגלותם, לגלות גאולתם על ידי אור זוהר עליון ותורת הקבלה, שהיא בחינת עיר מקלט ותיבת נח מפני מי המבול, מחבלי משיח יוצלו לרווחה, פדותנו תצמיח ונסו יגון ואנחה, ובזכות פנימיות הנמשל של משלי הקבלה נצא מן הגלות בשמחה, וקראתם דרוך בארץ לכל יושביה, וברחמים גדולים אקבצך.

אז בואו נבוא ברינה לבאר מקצת סוד הצמצום, מאשר נתבאר באריכות בספרי פתחי עולם בכתב ידי על פתחי שערים למהר"א חבר זיע"א, ועדיין מחכה להוצאת התורמים להדפיסו במהרה לזיכוי הרבים!!..

נתיב הצמצום

פתח א

שמעו נא אחי ורעי המהדרים מן המהדרים, החפצים בחיים, ללמוד חכמת האמת המסורה בידינו בקבלה עד משה רבנו ונביאי האמת⁸, ודבר ה' בפיהם אמת, להבין השגחתו יתברך איך הוא מנהיג ברואי בהשגחה פרטית⁹, כי כל דרכיו משפט על פי סדר התורה חמדה גנוזה¹⁰, שנברא העולם על פיה¹¹, כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו¹², והיא התכלית אשר בעבורה נברא העולם, לתקן עולם במלכות שדי, על ידי שורשי התורה והעבודה בענייני שחר ועונש, שגזר ונעשה רצונו בזכות הבחירה ורצון האדם, כי רק בלימוד הקבלה אפשר לזכות לנשמה בסוד מוחין בחכמה ויראה בחינת אבא, ובינה ואהבה בחינת אימא¹³, בסוד תורה שבכתב פנים של אימה למקרא, ותורה שבעל פה פנים שוחקות לתלמוד¹⁴.

⁸ כמ"ש בגר"א בת"ז (ט"ו ע"ד) קבלה, שמקובלים איש מפי איש עד משה בסיני. וכ"כ בת"ז (ני ע"ג) כי הליכות עולם (חבקוק ג, ו) ברגליים הנקראים הלכה, ושתי זרועות נקרא קבלה, במקום התפארת שהיא מידת האמת בחזה, ומתחת זרועות עולם (דברים לג, כז).

⁹ ראה רמח"ל ריש קל"ח פתחי חכמה, וריש דעת תבונות (אות ז).

¹⁰ פרקי אבות (ג, יד), ואבות דר"ן (פלי"ט), שבת (פח:), וזבחים (קטז:).

¹¹ זוהר (ח"ב קסא: וח"ג קעח).

¹² משלי (ד, ב). וראה ברכות (ה). משל יפה על מוכר ולוקח.

¹³ כמבואר בתיקונים (תיקון ו), ובשער מאמרי רשב"י (דל"ח ע"ד). ודו"ק.

¹⁴ מסכת סופרים (פ"טז מ"ב). בבחינת משנכנס אב ממעטים בשמחה (משנה תענית פ"ד מ"ו), בחינת יראה מאב, ככתוב: ואביו תיראו (ויקרא יט, ג). ובחינת אהבה לאימא, ככתוב: כאיש אשר אמו תנחמונו (ישעיה סו, יג), כגמול עלי אמו (תהלים קלא, ב). ולכן התורה שבכתב בחינת אבא, אומרת הקב"ה: עין תחת עין (שמות כא, כד. ויקרא כד, כ), וקצוה את כפה לא תחוס עינך (דברים כה, יב), וגם בעליו יומת (שמות כא, כט). ובאים חז"ל בתורה שבעל פה בבחינת השכינה שהיא אימא תחתונה, ואומרים שאינו כפשוטו,

עולמו טפל לו, ואין הוא טפל לעולמו. אמר רב הונא בשם רבי אמי: ולמה מכנים שמו של הקב"ה מקום? שהוא מקומו של עולם, שנאמר: הנה מקום אתי. דבר אחר, למה נקרא שמו מקום? שבכל מקום שצדיקים עומדים שם, הוא נמצא עמהם, שנאמר: ⁴² בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך. וכן הוא אומר ⁴³: ויגע במקום וילן שם.

פתח ג

תכלית הבריאה היא בשביל גילוי שמו יתברך ⁴⁴, וכלל עשר ספירות הן עשר מדרגות של הארות והשגות שהן עשרה מיני נגינה של גילוי רצונו וכבודו ויכולתו והשגחתו ופעולותיו והנהגותיו וכוחותיו ושמותיו של הבורא יתברך, ונקראים בשם "ספירות", מכמה טעמים.

הטעם האחד: כי ספירה היא לשון הארה זיו וזוהר כמעשה לבנת הספיר, כמראה אבן ספיר ⁴⁵, כי על ידי הספירות אנו משיגים את רצון פעולות הבורא יתברך לפי ערכנו הגשמי בהשגת דמיון האורות שהוא דבר הדק והזך ביותר ביסודות הגשמיים, כמו שנאמר ⁴⁶: וביד הנביאים אדמה. וכל עניינים גופניים שדברו המקובלים כגון עיבור יניקה ומוחין, קטנות וגדלות, מצח, אוזניים, עיניים, ודומיהם, הכל הוא רק בדרך משל ⁴⁷, מאחר שהאדם נברא בצלם

עליונים ³², ולא בעצמותו יתברך כלל ועיקר, שאין שום מחשבה תופסת בו כלל ³³, וזו היא כפירת הנחש שאמר ³⁴: והייתם כאלהים יודעי טוב ורע. כי עד שלא נברא העולם היה הוא וישמו אחד בלבד ³⁵, כי מה דמות תערכו לו ³⁶, כי שמו הוא רצונו המושג לנו, וקודם בחינת צמצום אין סוף, לא שייך לייחס שם או תואר וכינוי אליו יתברך, רק שמו והוא הכל אחד, ואין מי שידע שמו רק אין סוף בעצמו יתברך, כי קודם אצילות העולמות המאיר לנבראים תחת מקום וזמן, היו עשר ספירותיו ושמותיו וכוחות השגחתו ופעולותיו יתברך כנגד עשר אצבעות, גנוזים באין סוף כשלהבת הקשורה בגחלת ³⁷. ובזה נשער גודל השמחה והערבות שיש אצלו יתברך בהשגת עצמותו, שיש בו שלמות נצחית בלי תכלית, ואי אפשר שישגי עצמותו שום נמצא זולתו, כמו שאמר החכם כששאלו אותו אם היה יודע מהות האל? והשיב: אילו ידעתי הייתי!

כי אין מי שישגי עצמותו אלא הוא יתברך, אפילו שנגלית מציאותו מצד מעשיו, הוא נעלם ממנו כמו שיעלם מחלושי הראות השגת אור השמש ונעימותו, וחסרון השגתו לא יורה על העדר מציאותו, ותכלית מה שישגי ממנו יתברך, שאי אפשר להשיגו, כמאמר החכם: תכלית מה שנדע בך, שלא נדע אותך ³⁸!

וכן אמרו חז"ל ³⁹: ה' מעון אתה היית לנו. אמר רבי: אין אנו יודעים אם הקב"ה מעונו של עולם, ואם העולם מעונו? בא משה רבנו ופירש ⁴⁰: מעונה אלהי קדם. אמר רבי יוסי בר חלפתא: ואין אנו יודעים אם הקב"ה טפל לעולמו, אם עולמו טפל לו. בא משה רבנו ופירש ⁴¹: הנה מקום אתי. הוי אומר:

³² כמו שיתבאר בס"ד להלן (נתיב אח"פ פ"ט).

³³ פתיחת אליהו ז"ל (סוף הקדמת התיקונים).

³⁴ בראשית (ג, ה).

³⁵ פרקי ר' אליעזר (פ"ג), וזוהר חדש (בראשית א,): ורע"מ (פ' בא מב:). וראה בזה בספר מעיין משה שך (הנד"מ ירושלים תשע"א, עמ' סז-סח) שהוא אין סוף וגבול, ושמו כוח הגבול, אחד. כמבואר בביאור עשר ספירות לרבנו עזריאל מגירונה (אות ג-יב) ע"ש.

³⁶ ישעיה (מ, יח).

³⁷ ספר יצירה (א, ב-ג-ה-ו-ז).

³⁸ מאמר החבר בספר הכוזרי, ומאמר החכם בספר העיקרים (מאמר שני פ"ל), ודרשות הר"ן (הדרוש הרביעי), ומהר"ל מפראג בספרו דרך חיים על פרקי אבות (פ"ה מ"ו), ומדרש שמואל (שם פ"ו מ"ז), ועקידת יצחק (שער נד), וספר התניא (אגרת הקודש פט"ו), וליקוטי מוהר"ן (ח"א סכ"א), וליקוטי הלכות (יו"ד הל' ע"ז ה"ג, וחומ"מ הל' שלוחין ה"ג). וכמו שכתב הרמב"ם בפירושו המשנה (הקדמה לפרק חלק מסכת סנהדרין): כמו שלא ישגי הסומא ראיית הצבעים, ואין החרש משיג שמיעת הקולות, ולא הסריס תאוות המשגל, כן לא ישגו הגופות התענוגים הנפשיות.

³⁹ מדרש תהלים (מזמור צ'). וכ"ה במדרש רבה (בראשית פס"ח פ"ט), ופסיקתא רבתי (עשרת הדברות פכ"א), ופרקי ר"א (פלי"ד), ומדרש תמורה (פ"ה).

⁴⁰ דברים (לג, כז).

⁴¹ שמות (לג, כא).

⁴² שמות (כ, כא).

⁴³ בראשית (כח, יא).

⁴⁴ ע"פ (ה"א ש"א ע"א).

⁴⁵ שמות (כד, י. כח, יח. לט, יא), יחזקאל (א, כו. י. א. כח, ג), איוב (כח, ו), איכה (ד, ז). וכ"ה בשל"ה (תולדות אדם בית ישראל אות כ"ו), ועבודת הקודש (ח"א פ"ג), ובפרדס רימונים (ש"ד פ"ה).

⁴⁶ הושע (יב, יא). וכתב מהר"י צמח בספרו פאר אדם (פאר א' ח"ז סדר תיקון עתיק בהגהת צמח), ובספר עדות יעקב (דף מ"ג) וז"ל: ומכאן נבין איך חכמה זו ושמות הנזכרים בזוהר ותיקונים הם דברי אלהים חיים, כי מאז הנביאים היו מתעסקים בהם. גם מכאן משמע שכינויים הנזכרים בזוהר: כמו אדם קדמון, ועתיק, ואריך, רישא דלא אתיידע, וכיוצא, אינם משכל אנושי, אלא מרצון העליון קראום בכינויים הנזכרים. ע"ש.

⁴⁷ ראה בספר מעיין משה שך שליט"א (הנד"מ ירושלים תשע"א עמ' עג ואילך, הערות 92-100, וראה שם מכתבי הלש"ו בסוף הספר בנושאי הצמצום) בדעת הרמח"ל שהוא מודה בספרו חוקר ומקובל (סי' ג-נד) כי יש לספירות מציאות רוחנית ממשית ונעלמת כמו שהם בנשמה עצמה, אך היא בדקות כזאת שאינה נתפסת לנו אלא דרך משל גשמי, ומי שאינו מאמין במציאות הספירות נקרא כופר (ביאור עשר ספירות לר' עזריאל אות א', ופרדס רימונים ש"א פ"ט, ובשו"ת הבי"ח סי' ה', ובספר דרך אמונה אות א' עמ' ק"ח). ומשם תשובה מוצאת למ"ש בקונטרס חוקות השמים בפתיחת ספר מחשבת בצלאל למהר"ש דבליצקי שליט"א בדעת הלש"ו, ותמהתי עליו בעניותי במאמר החכמה כת"י בשם הרמח"ל, והבעש"ט ותורת החסידות ומהר"ל אשלג, שביארו הקבלה ע"ד משל ונמשל. וכן הביאו בשם הגר"א ותלמידיו כי רק רמח"ל ור"ח"ו במאמר הפסיעות הבינו הנמשל, ועל צבאם מהר"א חב בספרו פתחי שערים שביאר את כל ספר עץ חיים בדרך משל ונמשל. וגם הרש"ש בהקדמת רחובות הנהר וספרו נהר שלום, השיג

יצירה⁵²: עשר ספירות בלי מה, כנגד עשר אצבעות, מידתן עשר שאין להם סוף, צפייתן כמראה הבזק, ותכליתן אין להן קץ, נעוץ סופן בתחילתן, ותחילתן בסופן, בלום פיד מלדבר, ולבד מלהרהר, ואם רץ לבד, שוב למקום, ועל כך נאמר⁵³: והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק. כי באמת אין בהם תכלית מספר ומהות רק מצידנו, והוא על ידי הצמצום שהוא מקומו של עולם⁵⁴. ואין לנו רשות לדבר רק מן הצמצום ולמטה, וגם זה רק בערכנו בלבד, ולא מצידו יתברך שגם אחר הצמצום הוא ממלא כל העולמות⁵⁵, ואין עוד מלבדו⁵⁶.

פתח ז

תכלית יציאת מציאות הצמצום ובריאת העולם היא בשביל מציאות הבחירה, שילכו הדברים לפי הנהגת הטבע בעולם⁵⁷, להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו⁵⁸, כדי שיהיה לנבראים אפשרות להשיג את רצון הבורא מעצמם מתוך חושך העולמות והסתרת הפנים, ועל ידי זה יהיה מקום בעולם לטוב ורע, שכר ועונש, יצר הטוב ויצר הרע, כי גם את זה לעומת זה עשה האלוקים⁵⁹, צד הקדושה וצד אחר המתנגד לקדושה⁶⁰. ותכלית מטרת הבריאה להחזיר את הרע לשורשו הטוב, כמו שיהיה לעתיד לבוא: ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ⁶¹, וכל הכלים יהיו קודש לה⁶², ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה⁶³, כי גם זו לטובה⁶⁴, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד⁶⁵. ואין גילוי מלכותו ואמונתו ניכרת

אלוקים, וכל העניינים שיש בו הם צלם ודמות לעולמות עליונים, ושורשם בספירות שהם הכוחות שנברא בהם האדם, שהם עניין עשרה מאמרות שנברא בהם העולם⁴⁸, וכולם נכללים באדם, ולכן כל מה שנמצא באדם אנו מדברים בדרך משל ורמוז ודמות למעלה, כמו שנאמר⁴⁹: ומבשרי אחזה אלוה. הטעם השני: נקראו ספירות על שם המספר במחשבה, שנקראים עשר חכמות בלי מה, שאין הבדל המספרים ניכרים בעצמם, ולא נבדלים רק במחשבה, כי אחד הוא מספר מצטרף ולא מספר עצמי, בלי מהות גבול ותכלית, והמספרים כמו קודים אינם נבדלים בעצם, אלא נבדלים רק במחשבה ובשכל, כי אפילו אם תספור אנשים, הרי כשיתפרדו אינם ניכרים במספר מי הוא א' ומי הוא ב', כי המספר הוא תנאי נבדל, ותואר נשוא, וצורה מקרית, ואינו דבוק בעצם החומר, וכשיתפרדו העצמים נעלמו המספרים⁵⁰. וגם השגת מחשבת הספירות היא רק מצידנו לפי ערך השגתנו, כי מצידו יתברך באמת אין שום חשבון ומספר ושינוי ופירוד, ולא עלייה וירידה, ולא מקום וזמן. והוא אחד יחיד ומיוחד כמו קודם הבריאה⁵¹, ועל זה נאמר בספר

את מהות פנימיות הנמשל, בסודות החילוף, והתכללות והתקשרות העולמות בעובי, כמבואר שם בביאור בלבבי משכן אבנה ועוד.

ומבשרי אחזה אלוה (איוב יט, כו), כמו מיפיו גנטי הנקרא בלע"ז: "די אן איי" (D.N.A) הנמצא בכוח בכל האיברים, וכמו אבני הר סיני שנמצא בהם צורת הסנה בזעיר אנפין בכל חלקיק וחלקיק, הנראה בזמנינו עיני "הולוגרמה" בלע"ז (טל אורות בשם ערבי נחל). וכן הבאתי בשם הגר"א, ומהרי"א חבר, ומהרי"א שפילמאן בספרו טל אורות על סוד הפרצוף וההתלבשות, ומהרי"א אשלג ועוד, שחכמת הקבלה של רבנו הארי"י ז"ל היא כולה משל וצריך להבין הנמשל, והוכחתי בס"ד כי כל שפת הקבלה היא תורת היחסות, כי הכל מיוסד על ערכי הכינויים לבד ואין ביניהם שינוי כלל, כי התחתון עליון בערך התחתון ממנו, והעליון תחתון בערך העליון ממנו (ביאור עשר ספירות לי עזריאל אהרן ז"ל, ובספר דרך אמונה למהר"ם גבאי עמ' ק"ק-קנ"ב, וחסדי דוד מאגיר אותיות עה-עו), בסוד עליונים למטה ותחתונים למעלה באחדות אחת (לש"י חלק הביאורים ח"א עיגולים ויושר ענף ה' אות ה' עמ' כ"ז), והיא שפת הענפים התחתונים לפי השורשים העליונים, וצריך להוציא ולגלות כוח הפועל הרואה ואינו נראה בנפעל, וזו היא תורתו של ר' מאיר בכותנות אור, שהיה מטהר את הטמאים, ומטמא את הטהורים, ומראה להם פנים, ולא ירדו חבריו לסוף דעתו, וזה סוד טהרת נחש (גפ"ת עירובין יג: סנהדרין יז), כי הוא סוד טהרת פרה אדומה, אמרת אחכמה, ומשם באריה.

⁴⁸ פרקי אבות (פ"ה מ"א).

⁴⁹ איוב (יט, כו).

⁵⁰ הגר"א בספרו יהל אור (ח"א ו' ע"ד).

⁵¹ כמו שאנו מברכים אחרי קריאת שמע של קרבנות שחרית: "אתה הוא אחד קודם שבראת העולם, ואתה הוא אחד לאחר שבראת העולם". וכן אומרים בברכת יוצר שחרית של שבת: "אין ערוך לך, ואין זולתך, אפס בלתך, ומי דומה לך". וכן אומרים אחרי תפילת מוסף של שבת: "אין כאלוקינו, מי כאלוקינו, נודה לאלוקינו, ברוך אלוקינו, אתה הוא אלוקינו".

⁵² פרק א' משניות ג-ה-ו-ז-ח.

⁵³ יחזקאל (א, יד). וראה בליקוטי מוהר"ן (ח"א ס"ד-ו-יג-סה-עח-עט-רסה).

⁵⁴ כמו שיתבאר בס"ד להלן (פתח ה').

⁵⁵ זוהר (ח"ג רכה).

⁵⁶ דברים (ד, לה). והאריך בזה מהר"ח מוואלאזין בספרו נפש החיים (שער ג') בדברים עמוקים לחכם ומבין מדעתו (ראה חגיגה יא:). וראה בספר מעיין משה שאף (הנד"מ ירושלים תשע"א עמ' י"ח הערה 24).

⁵⁷ רמח"ל בספרו אדיר במרום (עמ' ריא), ובספרו קל"ח

פתחי חכמה (אות ל).

⁵⁸ תהלים (קמה, יב).

⁵⁹ קהלת (ז, יד).

⁶⁰ עץ חיים (שמ"ט פ"ה) ע"ש.

⁶¹ זכריה (יג, ב).

⁶² זכריה (יד, כ-כא). כי כוח הכלים כלול ונמצא כבר בתוך עובי האורות הגסים והעבים, כמבואר בעי"ח (שער העקודים פ"ג, ושי"א פ"ד, ושמ"א פ"ג, ושמ"ז פ"א ופ"ב, ושער הכלים פ"א), ושער ההקדמות (דרוש כיצד נעשו הכלים דט"ו ע"א), ובלש"ן (ספר הדעי"ה ח"א דיי"ח עמ' 35 אות ג'), כי כל הכלים אשר בכל האורות הנאצלים הם כמו אותו צב שהוא לבוש שריון ממנו ובתוכו (מדרש בראשית רבה פכ"א ס"ה), כי כל אור שנתפשט ממקורו ויורד למטה נתעבה קצת בסוד אנרגיה חומרית (ספר מעיין משה שף עמ' נד-נה, הערות 65-67).

⁶³ דברים (כג, ו).

⁶⁴ תענית (כא), וסנהדרין (קח: קט).

⁶⁵ זכריה (יד, ט).

אלא מתוך הכפירה שהיא הפכו⁶⁶, כי הרע מבחין את הטוב⁶⁷, לגלות מלכותו אפילו בגחלים עמומות⁶⁸.

והרע מבחין את הטוב. כי אילולא מציאות הרע לא היה ניכר הטוב כלל, ולא היה נרגש ההנאה ממנו לשמוח בו, כי אין דבר ניכר אלא מהעדרו ותמורתו. וכמו שאמרו במדרש תמורה לר' ישמעאל כהן גדול ור' עקיבא: כי אילולא המות לא היה ניכר החיים, ולא היה נודע שהם חיים. וכן המות, אילולא חיים לא היה מות, ולא נודע המות, ואיך הוא המות הזה. אם אין צדיק אין רשע, ואילולא הרשע לא היה ניכר הצדיק. ואם אין טומאה אין טהרה, כי לא היה נודע מעלתו והנאתו כלל. וראה באגרת סוד הנחש למהר"י גיקטיליא (הנד"מ בסוף ספר שערי קדושה בהוצאת אמנון גרוס) על סוד טומאה וטהרה. כי כל מדרש תמורה המיוחס לר' ישמעאל כהן גדול ור' עקיבא בנוי ומבוסס על יסוד זה שאי אפשר לקיומו של צד אחד בלבד, בלי קיומו של היפוכו בבריאה, שהרי ההיפך מגדירו. והוא מה שאמרו בתלמוד כי נר בצהריים אינו מאיר (שבת סג. וחולין ס. ורש"י שם), כי צריך להיות ברקע את היפוך האור שהוא החושך, כדי שיוכל האור להאיר, כי בלי הרקע מהיפוכו אין אור ואין חושך, ובלי דבר והיפוכו אין כלום, ולכו האור מתגלה דווקא על ידי החושך, וזה סוד הדעת המתפשט על ידי חסדים וגבורות בבחינת רחמים ממוזגים (וזהו ח"א לב. ד"ה א"ר יצחק, ובספר דרך אמונה למהר"ם גבאי עמ' קל"ט ואילך, ובלש"ו ספר הדעייה ח"א דרוש א"ת ד, ודרוש ו' ס"ד אות ח).

וזה סוד הייחוד העליון והתחתון שהוא כלול באין סוף, ומבואר ביתר שאת בחיבור אחר של ר' עזריאל הנמצא בכתב יד, ונקרא "דרך האמונה והכפירה" (כת"י הברשטאט 444 בניו יורק, מודפס ב"שרידים חדשים מכתבי ר' עזריאל מגירונה", עמ' 1 מספר מקורות ללימוד הקבלה בגירונה) וזה לשונו: אם ישאלך שואל: מהו הבורא (פ"י אין סוף)? השיבהו: מי שאינו חסר! אם ישאלך: אם יש דבר חוץ ממנו? השיבהו: אין חוץ ממנו! אם ישאלך: היאך הוציא יש מאין, והלא יש הפרש גדול בין יש לאין? השיבהו: כבר אמרתי לך כי המוציא יש מאין אינו חסר, וכי היש הוא באין בעניין אין, והאין הוא היש בעניין יש (זה מסביר את תורת הקוונטים שכל העצמים הנבראים ישותם ריקה בחלל פנוי של אין, וכל היש הוא בעצם אין, והכל נברא יש מאין וחוזר לאין, הכל בא מן האחד וחוזר אל האחד כמובא בכתבי ר' עזריאל מגירונה עמ' 8), ועל זה אמרו (ספר יצירה פ"ב מ"ו): "עשה אינו ישנו", ולא אמרו עשה יש מאין, כדי ללמוד שהאין הוא היש, והיש הוא האין, והאין הוא הנקרא אומן, ומקום חיבור היש המתחיל להימצא מאין-קרוי אמונה, וזהו שכתוב (ישעיה כה, א): "עצות מרחוק אמונה אומן" [וכן כתוב (משלי ח, ט): "ואהיה אצלו אמן ואהיה שעשועים יום יום, משחקת לפניו בכל עת", ובמדרש רבה (בראשית פ"א פ"א): "אמן פדגוג, אמן מכוסה, אמן מוצנע, אמן רבתי. יום יום כנגד חכמה ובינה, כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול (תהלים ז, ד), כי אלפיים שנה קדמה התורה לברייתו של עולם (ב"ר פ"ח פ"ב), וזה סוד לוינת זה יצירת לשחק בו (תהלים קד, כו), בצירופי אותיות, כי עושי"ם ש"ע נהורין, הם בחינת שעשועי"ם.], כי אין לשון אמונה נופל ביש הנראה והנתפש, וגם לא באין שאינו נראה ונתפש, כי אם במקום אדיקות אין ויש (זו תשובה לבריאת העולם להחזיר היש לאין באדיקות מוחלטת ואחדות אחת, וזו היא תכלית ההטבה לנבראים, שאינה בגדר ביטול גמור של אין שאינו נראה ונתפש, אלא בהשוואה חופפת של יש ואין יחד שהם דבר והיפוכו, היוצרים אחדות הפרצוף משני צדדים בהשוואת הצורה, בגדר עין לא ראתה יעשה למחכה לו), שאין היש מאין לבדו, אלא יש ואין יחד, הוא היש ואין. ואין היש אלא אין (כמו שמסופר על האדמו"ר הזקן מחב"ד שלפני פטירתו ראה את עצמות האור האלוקי המחייבה את ישות הכלי של תקרת הבית), והכל אחד בפשיטות השוואה גמורה.

ועל חקירת דבר זה נאמר (קהלת ז, טו): "אל תתחכם יותר", לפי שאין כוח בשכלנו החסר להשיג שלמות החקר המתאחד באין סוף. ועל זה אמרו (חגיגה יג): במופלא ממך אל תדרוש, וכל הדברים הנמשכים

⁶⁶ כמו שאמרו במדרש רבה (במדבר פ' חוקת פ"ט פ"א): מי יתן טהור מטמא לא אחד (איוב יד, ד), כגון אברהם מתרח, חזקיה מאחז, מרדכי משמע, ישראל מאומות העולם, עולם הבא מעולם הזה. מי עשה כן? מי גזר כן? מי צווה כן? לא יחידו של עולם?! ומבני בניהם של המן הרשע ר' שמואל בן שיל"ת (ראשי תיבות: שויתי ה' לנגדי תמיד), ומנירון קיסר ר' מאיר, ומסנחריב שמעיה ואבטליון, ומסיסרא ר' עקיבא, ובני בניו של יתרו בלשכת הגזית, ואף נעמן היה גר צדק ונבזראדן גר צדק (סוטה יא. גיטין נו: סנהדרין צו:). וראה ליקוטי מוהר"ן (ח"א סני"א), וליקוטי הלכות (יו"ד הל' סימני בהמה וחייה טהורה ה"ד, והל' דברים היוצאים מן החי ה"א), וצדקת הצדיק מלובלין (אות קמז). ואי אפשר לגאולה בלי גלות תחילה, ולכן מתחיל בגנות ומסיים בשבח (פסחים קטז:), כי מן מראה השחור יראה הלבן, כמו שכתב מהר"ל מפראג בתחילת ספרו נצח ישראל (פ"א). וזה סוד ירידה לצורך עלייה (ליקו"מ ח"א ס"ו, ושיחות הר"ן אות פ"ו, וליקוטי הלכות הל' ברכת הודאה והל' שבת והל' חנוכה ה"ו, ואמרי אמת פ' ויגש). וזה עניין טהרת פרה אדומה שמטמאת את הטוהרים, ומטהרת את הטמאים (פרי צדיק מלובלין ואמרי נועם פ' פרה).

וזה סוד עשר ספירות בלימה (ספר יצירה פ"א מ"א), בעולם התווה ברשות הרבים הנקודים בחילוק ישות הנפרדים, בגדר כמות מתחלק ומצטרף בפועל פרט. אבל סוד הפרצוף בעולם התיקון ברשות היחיד (ע"ה ש"י"ט פ"ג, ושכ"ח פ"א), הוא איחוד היש ואין, בגדר איכות תואר עצם בכוח הכלל, שאינו מתחלק ואינו מצטרף [זוהי שפת הפילוסופיה המובאת בפרט בספרי מורה נבוכים ומילות ההיגיון וביאור המילות הזרות ועוד, ועושה בה שימוש רב הגאון הרוגוצובי בספריו במיזוג נדיר עם שפת ההלכה התורנית להחזירה אל הקדושה באחדות פשוטה והשוואת הצורה, וכבר התבטא עליו האדמו"ר מחב"ד שהוא מבאר את הסוד שבפשוט, והוא חופף בכמה מקומות לפשוט שבסוד, ובאמת אמר הרמ"א כי הקבלה והפילוסופיה הלכותיים בחיקוי מן הנביאים בגלותנו הם באמת לאמיתו דבר אחד, ורק בשתי שפות ידברו. ונחלק עליו מהר"ל מפראג שהן שונות מן הקצה אל הקצה. אך באמת אמרו כי רזי תורה נמסרו לחיצונים בגלותנו, וכן תורתנו וחכמתנו ובינתנו נפל אצלם, וחכמה גויים תאמין, ומהר"ל בעצמו משתמש בה בספריו. וגם הגר"א שהתנגד לפילוסופיה, אמר כי מצא בה שני דברים טובים, ואחד מהם: "עניין שבעים כוחות הנפש שבאדם", הנדפס בסוף פירושו לספר ישעיה. ואכמ"ל], אלא פרצוף הפירות בעולם התיקון בצורת קו ימין שמאל ואמצע, הוא עצם שלם מכל צדדיו בסוד האחדות פשוטה של אחד יחיד ומיוחד, לא תוסיף ולא תגרע ממנו, עשר ספירות ולא תשע ולא אחת עשרה, כי כל המוסיף גורע, וכל יתר כנטול דמי, ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט, כי אז הוא סוד י"א סממני הקטורת כנגד י"א קליפות ושבעה מלכים ברשות הרבים כידוע (ע"ה ש"ט פ"ב).

וזה סוד שאמר שלמה בחכמתו (קהלת ז, טז-יח): אל תהי צדיק הרבה, ואל תרשע הרבה, טוב אשר תאחז בזה ובה. וזה סוד אחדות הפרצוף, וסוד התמורות, כמבואר באריכות בספר מעיין משה שץ (הנד"מ ירושלים תשע"א, מבוא כללי לתורת הסוד, וראה שם הערות 37-38-40), ובהגהותיי לשם בכתב ידי עליו גיליון על כל מבוא, ובהגהותיי לספר תלמוד עשר ספירות בכמה מקומות, וצרף לכאן. ואכמ"ל, ועוד חזון למועד אי"ה.

⁶⁷ כמו שאמרו בספר יצירה (פ"ו מ"ד) טוב לעומת רע, ורע לעומת טוב, טוב מטוב, ורע מרע, הטוב מבחין את הרע,

בהשתלשלות שפלות העולמות עד העולם הזה הגשמי הגמור שאין כבודו וכוחו נראה בגילוי לנבראים, שהוא מחייה את כולם בשם אל שדי, דרך ספירת הבינה, שעל ידי יסוד הבינה באות ה' בצורת ד"י נעשה בניין העולם, בסוד ל"ב פעמים שם אלהים הנזכר במעשה בראשית, ולמה נקרא שמו שדי? שאמר לעולמו די, ולאצילות די, ולבריא די, ולכל הבא בגדר, די⁷³!

ועל ידי צמצום כבודו וכוחו והסתרת פניו בעולם הזה, נמצא מצד אחר כוח המסית לאדם לכל עוון ולכל חטא, ואם לא יטיב האדם מעשיו לפתח חטאת רובץ⁷⁴, ואל האדם תשוקת השטן להכחיש בלבו את ההשגחה העליונה, אמר נבל בלבו אין אלוקים⁷⁵, שיכול לומר אין דין ואין דיין, וגבורת הקב"ה האל הגדול הגבור שכובש את יצרו וכעסו ונותן ארך אפיים לרשעים⁷⁶, והרשות נתונה לכל אדם בטבעו לבחור בטוב ולמאוס ברע ברצונו⁷⁷, להמשיך צינור נוצר חסד בין המצרים⁷⁸, מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה⁷⁹, שהרי למה נקראו שמים כשפים? שמכחישים פמליא של מעלה⁸⁰, אבל בעומק הרצון הפנימי: אין עוד מלבדו⁸¹!

ואם האדם בבחירתו נוטה לצד הטוב, ומתקרב לצד הקדושה במעשיו, אז מתקשר בקדושה העליונה, וגורם על ידי ההדרגה שיתגלה מעט מעט עוצם קדושה עליונה⁸², עד כי בסוף ששת אלפי שנים שהוא זמן העולם הזה⁸³, תתגלה קדושתו יתברך למטה ויתבטל הרע, ואז יהיה תכלית גילוי רצונו בבריאת עולמו על ידי ישראל והתורה אשר בזכותם נברא העולם⁸⁴, וכל הסיבות הם בעצם תכליות⁸⁵.

לרמ"ק (ש"ב פ"א). וזה יובן עם דברי הגר"א בספרו איל משולש (מאמר א', אותיות א-ב) וביאורו. ע"ש.

⁷³ מדרש רבה (בראשית פ"ה פ"ח), ותנחומא (פ' לך פ"ט, ופי חיי שרה פ"ג, ופי מקץ פ"ו). ורמ"ק (ס"י פ"ה מ"ו), וע"ח (ש"ד פ"ה), ושער ההקדמות (לח).

⁷⁴ בראשית (ד, ז).

⁷⁵ תהלים (יד, א, נג, ב).

⁷⁶ יומא (סט:).

⁷⁷ פרקי אבות (ג, טו-טז): הכל צפוי, והרשות נתונה, ובטוב העולם נדון, והכל לפי רב המעשה: הוא הנה אומר: הכל נתון בצרכו, ומצודה פרוסה על כל החיים. החנות פתוחה, וההנני מקיף, והפנקס פתוח, והיד כותבת, וכל הרוצה ללות יבוא וילנה, והנבאים מחזירים תדיר בכל יום, ונפרעים מן האדם מדעתו ושללא מדעתו, ויש להם על מה שייסמוכו, והדין דין אמת, והכל מתקן לסעודה:

⁷⁸ ראה מאמר הקיווי ומאמר הגאולה לרמח"ל.

⁷⁹ תהלים (קיא, ה).

⁸⁰ סנהדרין (סז:), וחולין (ז:).

⁸¹ שם (סנהדרין סז: וחולין ז:).

⁸² יומא (לח: לט:), ובן יהוידע שם. וראה למהר"ח מוואלאזין בספר נפש החיים (שער א').

⁸³ סנהדרין (צז:), ובן יהוידע שם.

⁸⁴ מדרש רבה (בראשית פ"א פ"ב). וראה להלן (נתיב עולם התיקון פ"ח, ונתיב גדלות דז"א פ"ע, ונתיב קיצור אביע פ"ו), ובספר שערי הלשם (ח"א ס"א פ"ג, וח"ב ס"ב).

כי בשעה שברא הקב"ה את העולם, נתאוהו שיהיה לו דירה בעולמות התחתונים כמו שיש בעולמות העליונים⁶⁹, ואבית תהילה מגושי עפר מקרוצי חומר⁷⁰.

וביאור העניין כי גבורותיו יתברך, לכבוש רצונו⁷¹, לצמצם כוח יכולתו השלמה בלי גבול ותכלית, לברוא נבראים בעלי גבול ותכלית יש מאין, כי שלימות אין סוף יתברך שאין לו גבול, לכלול בתוכו גם את כוח המגביל במקום וזמן, כי תלת מימד עצם נברא: אורך, רוחב, ועובי, שלש על שלש, שווה תשע ספירות, ועוד מקום המלכות, הרי לנו מוצא עשר ספירות⁷², וכל זה כדי שיהיה סוף וקץ לברואיו,

והנתיבות הנמשכות והיוצאות מעיקר זה המתעלם, נקראו פליאות, כמו שאמרו (ספר יצירה פ"א מ"א): בל"ב נתיבות פליאות חכמה. ואם ישאלך אדם: אם הבורא יתברך שווה לכל? השיבו: יותר מן הכל- אשר קודם לא קדמו, שהוא הוציא יש מאין, ושווה לכל- שאין חוץ ממנו לא ביש (פועל עצם כמות החומר), ולא באין (כוח מהות ואיכות הצורה), ולפי שהבורא עיקר השווה לכל, דרך האמונה ודרך הכפירה, ושווים במקום אדיקות אינו בישנו. ע"כ. וכ"כ בביאור עשר ספירות (אות ב) וז"ל: ולפי שהוא נעלם, הוא שורש האמונה, והוא שורש המרי, ועל זה נאמר (תבוק ב, ד): "וצדיק באמונתו יחיה". וכ"כ בספר הכוזרי (מאמר א' סוף אות ע"ז): כי שורש האמונה הוא שורש המרי, שהרי ממקום אחד יהלכון ויתפצלו, כי גבול הקדושה הוא גבול הטומאה, וקבורת משה רבנו מול בית פעור, ועל זה נאמר (הושע יד, ט): "מי חכם ויבן אלה נבון וידעם, כי ישרים דרכי ה', וצדיקים ילכו בם, ופושעים יכשלו בם".

ודוגמא לבריאת יש מאין באדיקות מוחלטת ואחדות אחת נמצא גם אצלנו, ודבק באשתו והיו לבשר אחד בהתהוות ישות טיפת הזרע, שהיא נוצרת מהנאת דמיון המחשבה (חכמה), ורצון (אריך), ותענוג (עתיק), שהן גורד אין. וזה סוד ייחוד שם יבייק של יעקב אבינו (היוצא מפסוק: יעננו ביום קיראנו, בגימטריא: יאהלוההיים), קדושה במוחין, ב"רכה דרך ח"י חוליות השדרה (ראה פי הראב"ד והגר"א בספר יצירה פ"א מ"א על ח"י חוליות), ייחוד בסוד היסוד, ועל דבר זה נכרת ברית הדעת הלשון והמעור. ותשמיש המטה נעשה בדרך רצו"א (גימטריא נוריא"ל) ושוב (גימטריא שדי-מט"ט), וזה סוד כוונות הזיווג עם אשתו, לייחד זיו"ן הגדולים הקב"ה ושכינתו.

⁶⁸ כמו שכתב האדמו"ר הזקן מחב"ד בספר התניא (שער הייחוד והאמונה פ"ז) כי תכלית בריאת העולם הוא בשביל התגלות מלכותו יתברך, שאין מלך בלא עם, פירוש: "עם", מלשון עוממות, שהם דברים נפרדים וזרים ורחוקים ממעלת המלך. ע"ש.

⁶⁹ מדרש תנחומא (פי נשא פט"ז).

⁷⁰ ראה ליקוטי מוהר"ן (ח"א ס"ד, וח"ב ס"ז).

⁷¹ כמו שאמרו חז"ל (יומא סט:). זו היא גבורת גבורתו, שכובש את יצרו, שנותן ארך אפים לרשעים. ע"ש.

⁷² כן כתב רבנו עזריאל מגירונה רבו של הרמב"ן ומקדמוני המקובלים ותלמיד רבנו יצחק סגי נהור בנו של הראב"ד בביאור עשר ספירות (אותיות ג-ד), הנדפס מחדש בספר מעיין משה שץ (ירושלים תשע"א, עמ' פד), ומביאו מהר"ם גבאי בפרו דרך אמונה (עמ' קי"א בד"ה והנה, ובאות ג' עמ' קכ"ט, ד"ה עוד הכרח לזה, ועמ' קמ"ד), ובספר עבודת הקודש (ח"א פ"ד). וכ"ה בספר מנחת יהודה החייט (פירוש ע"ש מערכת האלוקות ד"ט ע"ב), ובספר פרדס רימונים

בחירה בין טוב, שהוא התקרבות ודבקות בבורא, לבין רע שהוא התרחקות ממנו, וכמו שאמר הכתוב⁹⁶: יוצר אור ובורא חושך, עושה שלום ובורא רע, אני ה' עושה כל אלה. אבל קבע הבורא במחשבת הבריאה, שאחרי ששת אלפי שנים סוף הרע להתבטל, והכל יחזור למוטב, וסוף מעשה במחשבה תחילה⁹⁷.

בקרוב

ספר כגן רוה בהוצאה חדשה

המעוניינים לעזור בהוצאת הספר לאור או לעשות הקדשה לעילוי נשמת, רפואה הצלחה וכו' יצור איתנו קשר
02-5868041
או באימייל lior@armoni.info
בשורות טובות.

ושיערה חכמתו יתברך שצריך משך זמן של ששת אלפי שנים להגיע לתכלית גילוי העולם כנגד ששת ימי בראשית, כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור⁸⁶, כנגד שש ספירות של פרצוף זעיר אנפין⁸⁷, כנגד שש קצוות⁸⁸, כי הימים והשעות כחוט השערה לפני המקום⁸⁹, וזמן קיום העולם גורם לגילוי הטוב והמתקת הרע וביטולו⁹⁰, ושלמות רצונו יתברך בעולמו, כי על ידי צמצום שלמותו יתברך למעלה במקומו של עולם, יצא מזה שורש אחיזת הרע והקליפות למטה, והצמצום הוא שורש הדינים⁹¹ בבחינת נר חשוך⁹², שהוא יתברך נאזר בגבורה, ואמר: יקוו המים שהם החסדים המגולים והפשוטים אל מקום אחד, ותראה היבשה⁹³, כי אותם דינים קשים⁹⁴ שהיו נעלמים ומוגבלים בו בבחינת אין, התקבצו והתחברו למקום אחד ונעשו יש מאין, וצמצם אורו כמו צמצם שכינתו בין בדי הארון⁹⁵, ליצור מציאות של רע, שהיא התרחקות מהבורא יתברך, והכחשה שהוא מנהיג את העולם. וכל זאת כדי שתהיה לאדם הנברא אפשרות של

⁸⁵ לש"י (הקדו"ש ש"ד פ"ו, וספר הדעי"ה ח"ב דרוש ג' ענף ד'), ובספר שערי הלשם (ח"א ס"ד, וח"ב ס"יג פ"ד).

⁸⁶ תהלים (צ, ד).

⁸⁷ ע"ח (ש"יט פ"ג). והוא כולל ו' ספירות בהנהגת המשפט והרחמים הממוזגים של שכר לטובים ועונש לרשעים, בששת אלפי שנות העולם הזה, ואלו הן: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד. ונקרא זעיר אנפין שהוא פנים קצרות כי מקבל השפעה קטנה בקטנות, והוא פרצוף שלם, כי עיקר הכל הוא להוציא עיקר ושורש זעיר אנפין שהוא ו' קצוות (חגיית נה"ס), אבל ג' מוחין (ג"ר חב"ד: חכמה, בינה, דעת) שבו, הם בסוד תוספת אליו (ע"ח שכ"ח העיבורים פ"ב).

⁸⁸ ספר יצירה (פ"א מ"ה): עומק רום, ועומק תחת, עומק מזרח, ועומק מערב, עומק צפון, ועומק דרום.

⁸⁹ תוספתא (עדיית פ"א הי"א).

⁹⁰ כי על ידי המתקת הרע במקומו לצורך גבוה, מתבטל הרע. וכמו שיתבאר להלן (נתיב פנימיות וחיצוניות פ"ב), וכמו שאמרו חז"ל (קידושין ל:): בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין למתקו, להחזיר כוחות הרע לרשות הקדושה (ראה שבת קנז). וראה באיגרת סוד הנחש למהר"י גיקטליא (הנד"מ בסוף ספר שערי קדושה בהוצאת אמנון גרוס) על יחסי הכוחות של הטוב והרע, ואין טוב ורע מוחלט, רק הכל נצרך במקומו.

⁹¹ מהרח"ו בספר מבוא שערים (ש"א ח"א פ"א ופ"ב) ובהגהות צמח, ובע"ח (שער עיגולים ויושר ענף ב"ג ג'). וכ"כ בדרוש חפצי בה למהר"י טבול, והיא ליו נדפסה בתחילת ספר שמחות כהן אלחדאד (והובא בס' מעיין משה שך עמ' סה-סז).

⁹² הנקרא בוצינא דקרדינותא (וזהר ח"א יח:), וראה להלן (פ"י).

⁹³ בראשית (א, ט).

⁹⁴ הנקראים חיטי קורדניתא, שהן חיטים קשות (רש"י פסחים כא:). וגם הרי אררט (בראשית ח, ד), תרגם אונקלוס: טורי קרדו, מלשון קושי.

⁹⁵ יומא (נד:), ומנחות (צח:), ורש"י שבת (פח: ד"ה בין שדי). מדרש רבה (שיר השירים פ"א פס"ב), מדרש זוטא (שיר השירים פ"א פ"ג).

⁹⁶ ישעיה (מה, ז).

⁹⁷ על פי הפיוט "לכה דודי", והוא מיוסד על הפסוק (ישעיה מו, ז): מגיד מראשית אחרית, וכן הוא אומר (שם מא, ד): מי פעל ועשה קורא הדורות מראש, אני ה' ראשון ואת אחרונים אני הוא. וראה זוהר (ח"ג קע"א), ופרדס רימונים לרמ"ק (שער המציאות פ"ג) כי המלכות היא תחילת המחשבה וסוף המעשה. וזה שאמר בפתיחת אליהו ז"ל (סוף הקדמת התיקונים) כתר עליון איהו כתר-מלכות, ועליה איתמר (ישעיה מו, ז): מגיד מראשית אחרית. וכמו שאמרו בספר יצירה (פ"א מ"ז): נעוף סופן בתחילתן, ותחילתן בסופן. וזה הסוד להוציא מן הכוח (גל"ם - חכמ"ה - אבא) אל הפועל (בינה - ציור - אימא), ואז נפתחים ונבדלים הכוח והפועל מאחדות אחת, כמו שכתב בליקוטי מוהר"ן (ח"א תורה ס"ו אות ב') בסוד סוף מעשה במחשבה תחילה. ע"ש. וזה סוד האחדות שהיא יסוד כל חכמת האמת, כי הכל יצא מן האחד, והכל שב אל האחד. שהרי הכל יצא מעיקר אחד, והכל חוזר לעיקר אחד (שרידים חדשים מכתבי ר' עזריאל מגירונה עמ' 8 מקורות ללימוד הקבלה בגירונה), ואל מקומו שואף זורח (קבלת א, ה), אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת (שם, ז), אל תתמה על החפץ, כי גבוה מעל גבוה שומר, וגבוהים עליהם (שם, ה, ז). וראה בספר דעת תבונות לרמח"ל שהאריך בזה.